

ДІЛО

Видав: Видавнича Спілка „Діло“

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
 Львів, Рибон 10., Н. пеп.
 Konto почт. шкан. 26.726.
 Адреса тел. „Діло—Львів“.
 Число телефону 563.
 Руконясі
 редакції не звертає..

ПЕРЕДПЛАТА
 в Австро-Угорщині:
 місячно . . . . . 5.— К.
 чвертьрочно . . . . . 15.—
 піврічно . . . . . 30.—
 цілорічно . . . . . 60.—
 у Львові (без доставки):
 місячно . . . . . 4.— К.
 чвертьрочно . . . . . 12.—
 піврічно . . . . . 22.—
 цілорічно . . . . . 44.—
 в Німеччині:
 місячно . . . . . 23.— М.
 цілорічно . . . . . 56.—
 За зміну адреси
 платити се 50 с.

Ціна оголошень:
 Рядок в першій, довжечкою першої
 лінії в день 20 с. в другій лінії
 10 с. в третій лінії 5 с. в четвертій
 лінії 4 с. в п'ятій лінії 3 с. в шостій
 лінії 2 с. в сьомій лінії 1 с. **Слова**
 зазначаються додатково. **Особливі**
 оголошення в особу і в особу особливих.
 Детальні умови за окремою
 угодою.
 Одна прикмірник коштує
 у Львові 16 с.
 на провінції 20 с.

Начальний редактор: Д-р. Баоніль Панейко.

„Українська“ відозва до Холмщан — польського авторотаві!

Львів, 13 цвітня 1918.

Негаз вже мали ми народу говорити про це, якими дорогами Поляки старають ся придати для себе Холмщину, як з одної сторони в усіх можливими способами насаджують там польську мову, з другої — як страшно тероризують тамешне українське населення. Тепер можемо подати один факт більше сеї злочинної коліскової роботи. У всіх польських дневниках різночасно появилася сея відозва, яку ніби „тисячма прихильників“ розкидають українські агітатори в Холмщині. Відозва подана в польській мові. — в перекладі виглядає так:

Братя Холмщани! Надійшов час справедливості і визволення вашого з неволі і гнету. Вона кричає українського народу Холмщини пристановлення наразі завдяки справедливості і самоозначено народів через шедру руку звязаних з нами царств німецького і австро-угорського!

Холмщани! Пора вам не слухати баламутів панів і ксьондзів. Се вони з вас зробили Польщю, хоч тут здавна була Україна. Польська інтрига безнастанно працює над тим, щоб з вас вивести серце і душу українську. Каже вам платити на школи, котрі перероблюють вас на Поляків, через що ви майже всі забули говорити і читати в українській мові. Але се мусять замінити ся. І остатній хиба раз розмовляємо з вами, уживаючи мови наших кризателів Польців. Пийдете за нами, як ми принесемо до вас нашу справедливість. Не буде тут землі ні польської, ні хлопської. Земля буде вся громадська, правительствена, а по справедливості будуть тримати всі раз ліпше, раз гірше, а наша українська Рада в Києві різно буде назначувати. Не покриваємо ані вас, селяни католики, котрі у нас лишите ся, ані вас брата жиди. Се по рівному праву до громадської землі дістатете.

Наша Рада в Києві і про облекшене тягаре подумала. Не буде платити шлюбів у ксьондза, а хто хоче, у нашого українського війта даром дістане. Скінчить ся пановане польських ксьондзів і ксьондзів, але тільки тоді, як не дасть своїх підписів проти України, до котрих воно вам будуть намовляти.

Не слухайте польських панів та ксьондзів, котрі вас бунтують проти Німців і Австрійців, що вам Україну будують і вас, брата Холмщани, до України прилучують. Тепер Німці роблять вам в Ковлі українське військо. Нехай всі брата Холмщани, котрим ідуць військові ліга, оголошують ся да жандармських постів, щоб їх закатали до українського війска.

Не пора Лахам служити!
 Український Союз Визволення Холмщини.
 Уже на перший погляд вражає безглуздий зміст і нескладна форма сеї „української відозви“. Хто прочитав сеї документ в польській оригіналі, міг замітити ще одно, — дивовижну мову, такї стилістичні вивітки, яких не знайдеш у ніякій грамоті. Коли читати ся близше, бачимо зараз, що писав се хтось, що умів добре по польськи (і то крулевацьким діалектом), але старав ся писати але і примішував якісь небували слова і фрази, щоб зробити свою мову по можливості не польською. В якій цілі? На се вказує зміст відозви.

Про який „Український Союз Визволення Холмщини“ ми дотепер не чули. Але уявім собі, що такий „Союз“ завязав ся і що він справді давав відозву до Холмщан. Який може бути зміст такої відозви? Очевидно такий, що відповідар би теперішній Ідеології українських партій і служив би співачі української держави. Про отсю відозву, розрекламовану польськими газетами, сього сказати не можна, — автор відозви ані не знав українських кличів, ані не хотів при-

служити ся Україні. Досить перейти важніші точки сего покличу.

Вже на самім початку стрічамо твердження, що український народ дістає Холмщину „через шедру руку звязаних з нами царів“. Чи денесудь в заявах українських партій або в українській пресі ми стрінемо подібний вислів? Ніколи, — натомість таке ставленє справи, що Україна все завдячує Німцям, постійно бачимо в польській пресі, в польських промовах, меморіялах і т. д.

Автор відозви має особливу предилекцію до висловів того роду і де тільки може, підносить ту пририму для него задежність України від Німців. Отже Німці і Австрійці „будують нам Україну“. Німці „роблять нам в Ковлі українське військо“, Холмщани не повинні бунтувати ся проти Австрійців і Німців, бо „се наші приятелі“. Холмщани повинні зголошувати ся до австрійських „жандармських постів“, щоб вилізати до українського війска... Чи воно се все пишеть ся? Певне не на се, щоб у твердити в холмській населеню любов чи пошанованє до Німців, а щоб такою коліскоприклонністю зогидити український рух, як несамостійний, рабський, залежний у всім від нелюбих чужинців... Чи на таку пропаганду важив би ся який Українець?

Дальше відозва порушує відому аграрну реформу. Цілий уступ стилізований ніби дуже демократично, але селяни, якому се прочитають в відювідним коментарем, затаять передовсім се: хлопська земля також буде окасована, возьме її для себе якась Рада в Києві і буде ділити так, що давньому власителеви дістанеть ся може і гірша частина; до селянської землі допустять також „братів Жидів“. Ніякий селянин не схоць такої реформи і на віки анексіють ся до Української Ради! Чи така була б ціль відозви, котру видають Україні? Ні, се є тільки в інтересі польських панів.

Ще більше перфідно стилізовані устун, що дотикають ся болючого релігійного питання. Відозва перелюнена шпильками про латинських „ксьондзів“, хоч автор добре мусів знати, що тепер підчас окупації в Холмщині більшість творять як-раз римо-католики! Що більшє, відозва виступає теж проти костелів, — се вже нарушуванє релігійних почувань латинників. А вже верхом всього є заява, що не буде церковних шлюбів: „хто схоць, у нашого українського війта даром дістане“! Се вже не потребує ніяких окремих пояснєнь.

Здасть ся, се замітки вже вистарчать, щоб доказати, що сеї відозви не писала українська рука. Ціла вона побудована на свідомім і злобнім перекручуванні ідей, що панують на Україні, а ціль її — осмішити і збезчестити все, що українське.

Як не писали сього Українці, то хтож укладав сю відозву? Іs fecit, cui prodest! В чім інтерес є, щоб підірвати повагу української держави, щоб анехотити селян до аграрної реформи, щоб розярити релігійну ненависть в Холмщині, щоб у фальшивім світлі представити українські змаганя? Знаємо се дуже добре! Польська преса, польські організації, ціла польська суспільність однодушно веде сю інтригантську роботу, не соромлячи ся ніяких способів, не минаючи ніяких доріг!

Розуміємо, чому і сю „українську відозву“ польська преса ширить так завязато. Ціль сеї пропаганди подвійна: підірвати симпатії для українства на Холмщині і різночасно скомпрометувати Українців перед центральними державами. Се не тільки здогад, — на се маємо виразні натяки.

Піотрковський „Dziennik narodowy“, що здасть ся перший пустив в курс ту „відозву“, в ч. 78 з 7. цвітня пише отаєрго:
 „Се документ незвичайно цінний і з а с у-

гує на як найбільше поширенє серед нашого селянства. Наш хлос не підє за теми, що бажають його землю конфіскувати на річ держави так само як панську і признати до неї право жидів. Не відє також за тим, хто обіцяє йому звєсенє церковних шлюбів“.

Чи тут не досить виразно піднесено причини, для яких та відозва є так мила Полякам? Се ті самі причини, для котрих ми сей документ мусимо вважати прямо жольською роботою.

Дальше „Dziennik narodowy“ пускаєт ся на легку денунціяцію на Українців (бож се Українці є авторами відозви) і питає, чи такі відозви можна толерувати в Австрії і Німеччині? Ясна річ, що благородному польському публіцистови дуже залежить на тім, щоб викликати якісь репресії зі сторони окупаційних властей на нещасних холмських Українців, до котрих адресовано такі „большевицькі“ зативи!

Бачили ми вже різного рода оруже, яким Поляки нас побєрювали,

Нота українського правительства в справі Бєсарабії.

(Вольф) Берлін, 12. цвітня 1918.

Президент народних міністрів України виласав до королівсько-румунського правительства таку ноту:

„Отсим даю честь заявити, що Рада Народних Міністрів Української Народньої Рєпублики вважає конєчним подати королівсько-румунському правительству отсе до відома: Українське правительство привязує до будуччини Бєсарабії, граничної області Української Народньої Рєпублики, як найбільшу вагу. Хоча області обох домінуючих народів, українського і молдавського, є з собою послігувані, одначє не підлягає ніякому сумнілові, що в північній часті бєсарабської області живуть по найбільшій часті України, а в південній часті мають України по крайній мірі релєтативну більшість і в сей спосіб творить Бєсарабія з огляду на її етнографічне, економічне і політичне положєне неподільну цілість з областю українського народу. Українське правительство, яке опановує значну часть Чорного Моря, в якого західній часті лежить такий важний торговельний центр як Одєса, злучєне з цюю південною Бєсарабією, стоїть на тім становищє, що кожда зміна колишньої російсько-румунської границі, в вершій мірі її північної і південної часті, загрожує сильно політичним і економічним інтересам української Рєпублики. З огляду на се, що значна часть Бєсарабії є занята румунськими війскаками і що питанє про дальшу привалєжність Бєсарабії можлєб зробити предметом обговорєня при мирових переговорах в Букарєстї, українське правительство вважає такі наради і рішенє в сій справі можливими тільки при співучасті і згоді заступників Української Народньої Рєпублики.“

Президент Народнього Министерства і міністер для заграничних справ: Голубович в. р.

Договір о доставу вбіжа в Україні до осередних держав підписаний в Києві.

Львів, 13. цвітня 1918.

Як доносять з Києва, ві второк, 9. с. м. в подулєне українськи, австро-угорськи і німецьки делегати підписали договір про доставу 60 мільонів пудів (1 пуд 16:40 кг.; 60 мільонів пудів — 20 мільонів сотнарів) збіжа, стручкових овоців, паші і одійних ростин. Для перевєденя сеї достави Німєччина і Австро-Угорщина заложили в Києві купецьку господарську центрально. Вона через своїх коміسیونєрів буде забирати

